

BILDANDE AV *Lidbergets naturreservat*

Objektnummer	2005483
Län	Västernorrland
Kommun	Kramfors
Socken	Ullånger
Fastighet	Del av Getberg 2:16 & 2:19, fastighetsbildn pågår
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	Cirka 6 kilometer NNV om Ullånger
Ekon kartblad	1819D
Mittpunkt	x: 6997096 y: 1618600 (Rikets nät)
Areal [hektar]	30,3
Prod skogsmark [ha]	29,9

Naturtyper [ha]	Granskog	15,1
	Tallskog	7,6
	Triviallövskog	0,8
	Barrblandskog	5,2
	Lövblandad barrskog	1,2
	Impediment	0,5

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm (1998:1252), att de föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från den 20 juli 2006 även om de överklagas.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö som hyser en förekomst av den hotade laven långskägg. Lokalen rymmer cirka 25 lavbärande träd. Av landets kända långskäggsförekomster finns 90 procent i Västernorrland och länet har därigenom ett nationellt ansvar för artens överlevnad.

Syftet skall nås genom att låta granmiljöerna i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. I anslutning till långskäggsförekomsterna kan det dock komma att bli aktuellt med begränsade skogsskötselåtgärder för att gynna artens förekomst i reservatet (se vidare i skötselplanen, bilaga 2).

Syftet är även att, inom ramen för ovanstående syfte, ge besökare möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfallen eller utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av skjutna älgar, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.

- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 eventuella ringbarkningar eller motsvarande i syfte att gynna laven långskägg, se vidare skötselplanen.
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för plockning av matsvamp.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 4 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 6 framföra motordrivet fordon.
- 7 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering av provytor eller annan åverkan inom reservatet utan länsstyrelsens tillstånd.
- 8 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan (bilaga 3).

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Sammanfattande beskrivning

På Lidberget finns en förekomst av den akut hotade laven långskägg. Det är en skägglav som kan bli flera meter lång och som påträffas främst i äldre granskogar. Den är beroende av en väl avvägd blandning av vindskydd, ljus och fuktighet, och antas ha en mycket dålig spridningsförmåga. Lokalen på Lidberget rymmer cirka 25 lavbärande träd, varav vissa med ovanligt långa lavbålar. Västernorrlands län hyser ca 90 procent av landets kända långskäggsförekomst och har således ett nationellt ansvar för artens överlevnad.

Naturresevatets centrala delar domineras av relativt produktiv granskog. I sydost är tallinslaget större och produktiviteten lägre. I nordväst finns ett mindre aspbestånd med sällsynt rik förekomst av grova träd, torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier av framförallt asp men även gran. Längst i väster består skogen av drygt 50-årig, relativt gles blandskog med tall, gran och glasbjörk, som fyller en viktig buffertfunktion mot ett större hygge i nordväst. I sydost slutar området med en bergsbrant med äldre tallar.

Lidberget är ett "kalottberg" där den högsta kustlinjen, det vill säga den högsta nivå som havets strandlinje nådde under den senaste istiden, ligger nära toppen, men där själva toppen har undgått att svallas av havets vågor. Så gott som hela reservatet är beläget på kalotten ovan högsta kustlinjen (se beslutskarta, bilaga 1).

Ärendets beredning

Området är ej särskilt utpekad i översiktsplanen för Kramfors kommun och några mer specificerade intressen finns inte redovisade för området. Vid tidpunkten för översiktsplanens upprättande, 1990, var områdets naturvärden troligen inte kända av någon myndighet. Några motstående intressen finns inte redovisade för området i översiktsplanen.

Skogsvårdsstyrelsen avgränsade i augusti 1994 fyra mindre nyckelbiotoper i naturreservatsområdet, vilka totalt omfattade tre hektar. Sedan dess har området varit registrerat som naturvårdsobjekt i länsstyrelsens naturvårdsdatabas (objekt N 82273)

I april 2002 avverkningsanmäldes området och skogsvårdsstyrelsen inledde ett samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen föreslog under hösten 2002 Lidberget som ett naturreservatsobjekt för Naturvårdsverket och i januari 2003 bereddes området plats i den nationella områdesskyddsbudgeten.

Skogsmarken värderades i februari 2004 och under hösten inleddes förhandlingar. I januari 2005 förvärvades området av staten genom naturvårdsfonden.

Vid remissbehandlingen har yttrande inkommit från Kramfors kommun som tillstyrker reservatets bildande. Under remissbehandlingen har, i enlighet med Sveriges geologiska undersökningens skrivelse från mars 2005 (01-266/2005), information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvärande omständigheter påträffats.

Länsstyrelsens bedömning

Granskogen på Lidberget hyser en förekomst av den rödlistade laven långskägg. Området har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har ytterst få skogsbruksåtgärder vidtagits. Frånvaron av skogsbruk är en förutsättning som har möjliggjort nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved. Dessa värden är ovanliga i dagens skogsbrukspräglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer, som exempelvis långskägg, knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik. Genom naturreservatsbildning undanröjs de hot mot naturvärdena som konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering utgör. Därigenom förbättras förutsättningarna för bevarande av naturskogsmiljön, med dess strukturer och därtill hörande arter.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl

att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Kultur- och naturavdelningen, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Torbjörn Engberg telefon 0611-34 92 68, fax 0611-34 93 77.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Tidningen Ångermanland.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Eva Carron, avdelningschef Kultur- och Naturavdelningen, Britt-Marie Lindström, sektionschef naturvård, och Göran Lundström, förste länsassessor.

Sten-Olov Altin
ställföreträdande landshövding

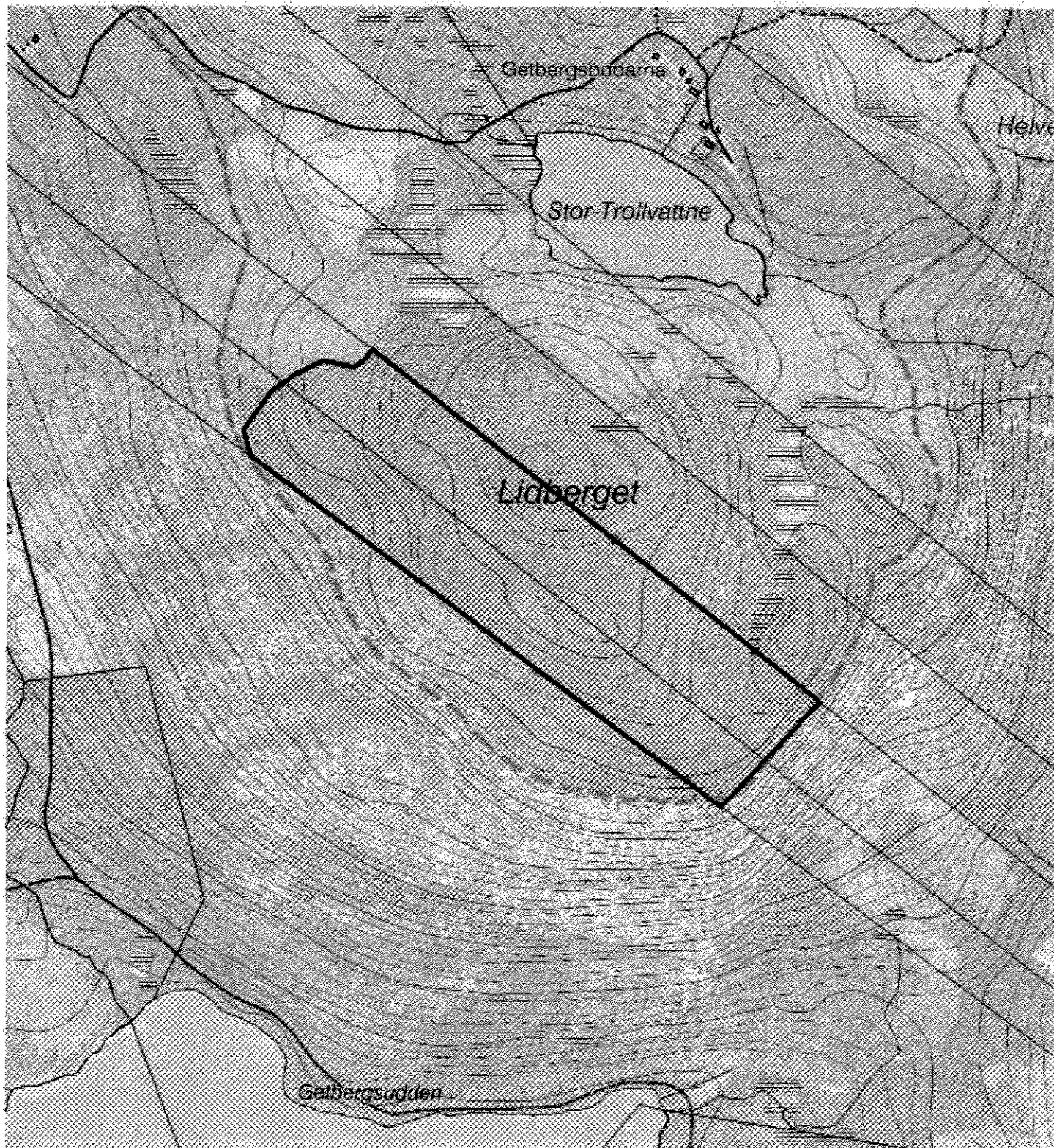

Torbjörn Engberg
naturvårdshandläggare

Bilagor

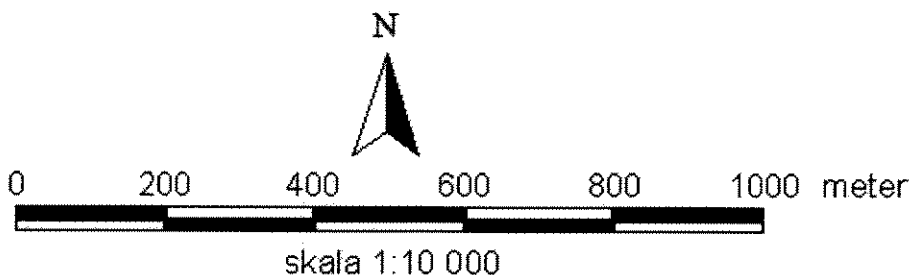
- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Beslutskarta, Lidbergets naturreservat

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

- Reservatsgräns
- Fastighetsgräns
- Ungefärlig högsta kustlinje

Skötselplan för *Lidbergets naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

BESKRIVNINGSDDEL

Historisk markanvändning

Sannolikt har skogen brukats lågintensivt under lång tid och det finns gott om spår av plockhuggning i form av gamla avverkningsstubbar. Förekomsten av långskägg visar dock att uttagen överlag har varit relativt försiktiga med många kvarlämnade träd. Mindre än en kilometer norr om reservatet ligger den gamla fåbodplatsen Getbergsbodarna och det är inte otroligt att området i någon omfattning har utnyttjats för skogsbyte.

Kulturmiljövården

Så vitt känt finns inga fornlämningar eller andra särskilda kulturspår inom reservatet.

Friluftsliv

Området besöks i ringa omfattning av allmänheten.

Servitut och samfälligheter

Inga samfälligheter är belägna inom området. Inga servitut eller inskrivna rättigheter belastar området. Fastigheten har inga andelar i gemensamhetsanläggningar.

Jakt

I samband med att staten köpte det blivande reservatet slöts ett avtal om nyttjanderätt till all jakt mellan staten och den dåvarande markägaren. Detta avtal löper till 2010-06-30 och förlängs med en avtalsperiod i sänder, förutsatt att det inte sägs upp senast sex månader före avtalstidens utgång.

I avtalet förbinder sig jakträttshavaren att följa de föreskrifter som anges för naturreservatet. Av avtalet och föreskrifterna framgår att jaktorn ej får uppföras utan länsstyrelsens tillstånd samt att uttransport av älgar med mindre banddriven älgdragare/fyrhjuling skall göras så att risken för markskador och spårbildning minimeras.

Enligt jakträttsupplåtelsen och reservatsföreskrifterna är det inte tillåtet att röja siktgator i reservatet.

PLANDEL

Gränser

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Tillsyn

Länsstyrelsen utser en praktiskt ansvarig för tillsyn av information samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Indelning i skötselområden

Området har indelats i två skötselområden, vilka båda innefattar hela reservatet, se bilagd skötselkarta.

Skötselområde 1

Skogsmark

Mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem.

Åtgärder

I dagsläget är det inte aktuellt med andra åtgärder förutom uppföljning.

Det finns forskning som söker utröna huruvida en utglesning av skogsbestånd i vissa fall skulle kunna ge en lokal tillväxthöjning hos långskägg och även skapa nya växtplatser. Detta kan ske genom att mindre trädgrupper ringbarkas och/eller enstaka träd fälls för att på sikt skapa en luckigare och ljusare beståndsstruktur. Även om inte så är fallet i dagsläget skulle det i en framtid kunna bli aktuellt att genomföra denna typ av åtgärder i reservatet. Innan några åtgärder påbörjas skall forskare kontaktas för samråd kring hur eventuell utglesning av bestånd och uppföljning av populationsutvecklingen för långskägg bäst genomförs. Den döda ved som bildas lämnas i reservatet.

Skötselområde 2

Friluftsliv

Mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten. Dessutom skall besökarna ges

vederhäftig naturskogsinformation.

Åtgärder

■ Informationstavla

En informationstavla sätts upp vid reservatsgränsen i reservatets västra del (se skötselkarta).

■ Information på hemsida

En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.

Inga ytterligare åtgärder förutom tillsyn. Inga sopbehållare sätts ut inom reservatet, utan besökare anmodas att ta med sitt avfall hem igen.

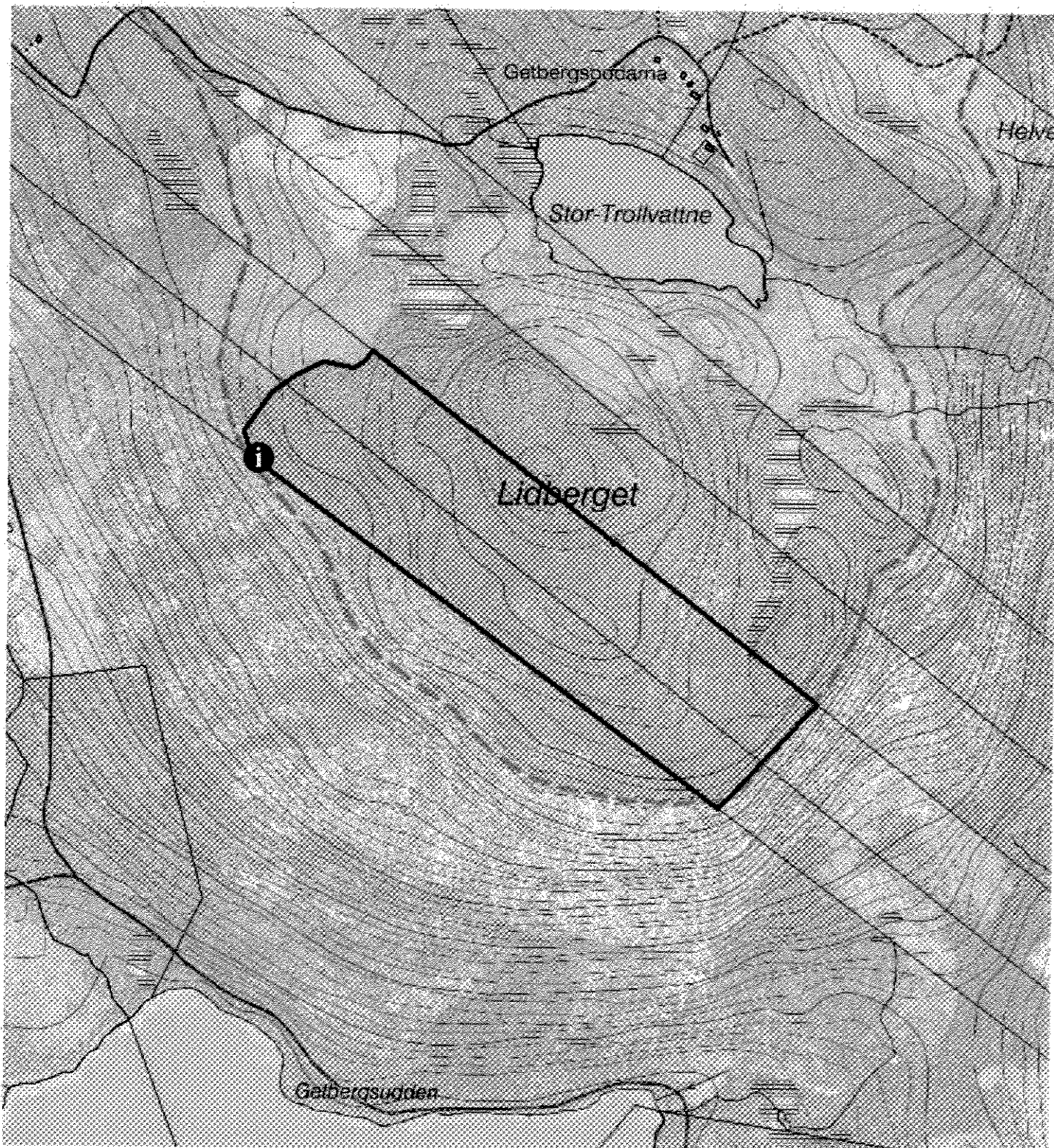
Sammanfattning och prioritering av åtgärder

prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Informationstavla	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen. Inventering av förekomsten av långskägg samt bedömning av populationens vitalitet bör genomföras med i storleksordningen 10 års mellanrum.

Skötselkarta, Lidbergets naturreservat

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

- Informationstavla
- Reservatsgräns, skötselområde 1 & 2
- Fastighetsgräns
- Ungefärlig högsta kustlinje

